

కరగిన కలలు

జీవితం పెద్దవలయంలాటిది ఈ వలయపరిధికి అంతు కనబడదు. జీవన పరిభ్రమణలో మనం అనేక వ్యక్తులను వివిధ పరిస్థితుల్లో ఎదర్కొంటాం! కాని ఈవక్తుల్లో ఎక్కువ మంది సముద్రకెరటల్లాంటి వాళ్ళే! మన జీవితపు ఒడ్డును తాకి మళ్ళీ లోపలికి వెళ్ళిపోతూవుంటారు. కాని కొందరు వ్యక్తులు మాత్రం సామాన్యతే అయినా వృద్ధయంలో విశిష్టతనాన్ని అక్రమించుకొని గాఢముద్ర వేసుకొంటారు. అటువంటి వాళ్ళను వనోభలకంఠుండి చెరిపివేద్దామనుకున్నా సాధ్యంకాదు. ఈ రకం వ్యక్తుల్లో పార్వతి ఒకామె.

పార్వతిది వింత మనస్తత్వం! "ఆడవాళ్ళను అర్థం చేసుకోవటం చాలా కష్టం మఘా!" అనేది ఆమె. "అందులోనూ నిన్ను అర్థం చేసుకోవటం మరి కష్టంలే!" అనుకొనే వాణ్ణి మనస్సులో. పార్వతిని నా జీవితంలో వింతపరిస్థితుల్లో కలుసుకొన్నాను. మొనలునుంచి చివరవరకూ పరికించినా ఫలానా రకం వ్యక్తి! అని స్పష్టికరించలేకపోయాను. అది నా "అసమర్థత" అంటే ఒప్పుకోను. దానికి కారణం ఆమె మనస్సేమో! ఆమెను నిర్వచించటానికి చాలాకాలం యత్నించి కృతకృత్యుణ్ణి కాలేకపోయాను.

“పార్వతి చాలా నెమ్మదయిన మనిషి!”

కాదు!—అల్లరికి పెట్టింది పేరు! ఉపలు! గంభీర
ముద్రదాల్చిన సముద్రం!

అదీకాదు—గలగలా పాశే సెలయేరు! ఇంకా...
ఎత్తయిన పర్వతాల నుంచి భీకరంగా ప్రళయవేగంతో దూకు
తున్న మహాజలపాతం...!

ఇవేమీ కాదేమీ...!

ఆమె తల్వం ఇతమితమని తేల్చి చెప్పలేకపోయాను.
అసలు పార్వతిని గురించి వ్రాయలంటే చాలా వుంది.

* * * * *

పార్వతి నావలెనే మధ్య తరగతి కుటుంబంలో జన్మించింది. పుట్టిన కొద్దిరోజులకే మాతృప్రేమకు నోచుకొక
తండ్రి సంరక్షణలో పెరిగింది. అందువలననే ఆ యింట్లో
అక్కయ్యకూ, ఆమె తండ్రికీ గరాల బిడ్డగా తయారయింది.
మా స్వగ్రామంలో మా యింటిని ఆనకొనే వాళ్ళ ఇల్లూ
వుంది. నేను అమ్మా నాన్నకూ ఒక్కణ్ణే అవటంచేత, నాకు
తోడు ఎవ్వరూ లేకపోవటంచేత, పార్వతే నా సర్వస్వం
అయింది. ఇద్దరం చిన్నతనం నుంచీ కలిసి చదువుకొన్నాం.
ఒకళ్ళను విడిచి ఒకళ్ళం ఆడుకొనేందుకు కూడా వెళ్ళే
వాళ్ళం కాదు. బాల్యంలోనే మా ఇద్దరిమధ్యా అవ్యక్త
మయిన అభిమానం గాఢంగా నాటుకుపోయింది.

శిథిలశిల్పం

పార్వతి ఎల్లప్పుడూ మంచి ఉపాయగా, నవ్వుతూ కేరింతలు కొడతూ వుండేది. సొక్కల్లో జరిగిన సాంస్కృతికోత్సవాల్లో, నాటకాలలో నాతో పాటు ఆమెకూడా మంచి చొరవ చూపేది. అందరి మధ్యా కులాసాగా కబుర్లు చెప్పేది. పరీక్షల్లో కూడ మంచి మార్కులు తెచ్చుకోవటంచేత ఉపాధ్యాయులలో కూడా ఆమెకు మంచి పేరు వుండేది.

అయితే, ముఖ్యంగా చెప్పాల్సింది ఏమిటంటే; పార్వతికి స్వయంజీవితాన్ని గురించి కొన్ని అభిప్రాయాలు వుండేవి. వాటిని అభిప్రాయాలు అనేకంటే ఆశలు అని కేర్కోంటేనే సమంజసంగా వుంటుంది. ఆమెకు అందు బాటలో వుండవని, జరగవని తెలిసినా, వాటిపై ఆశలు పెంచుకొనేది. వివాహం చేసుకున్నా తన స్వాతంత్ర్యానికి భంగం రాకూడదని, ధనికుడైన, అందగాడైన యువకుణ్ణి వివాహం చేసుకోవాలని; ఇలాటి ఊహలతో భవనాలు నిర్మించుకొని ఎల్లప్పుడూ వాటిలోనే విహరించేది. ఈ అభిప్రాయాలన్నీ ఆమెలో గాఢంగా వేళ్లు వేసుకొని నాటుకుపోయాయి!

ఈ విషయాలన్నీ “నాకెలా తెలిశాయి” అని మీకు అనుమానం రావొచ్చు! ఈ అభిప్రాయాల్ని నాతో నిర్మొగమాటంగా, బిడియపడకుండా, వెలిబుచ్చేది. ఆమెతో నాకున్న అతిచనువుకూడా, ఆమెను స్నేహితురాలిగానే గుర్తు తెచ్చేది. ఆమె నిష్పలాటి మనిషి! తాను చూపిన చనువును అతిగా పురస్కరించుకొన్న ఒకరిద్దరికి చాలా ఘాటుగా సమాధానం

చెప్పటం జరిగింది. అందుకే ఆమె విషయంలో చాలా మందికి భయంకూడా!

సూక్తులై నల్ ముగిశాక తన తండ్రి అయ్యిత, ఆర్థిక పరిస్థితుల వలన చదువు మానేసింది పార్వతి. నేనుకూడా ఆర్థికంగా ఇబ్బందులను లోనవటంచేత "టీచరు ట్రయినింగు" పూర్తిచేసుకొని మా జిల్లాలోనే ఒక వూళ్ళో ఉద్యోగం సంపాదించుకున్నాను.

నా ఉద్యోగాన్ని కూడా మీకు కొంత చెప్పటం సమంజసం! "నా ఉద్యోగ జీవితాన్ని ఆరంభించాక నాలుగేళ్ళు హాయిగా ఒడుదుడుకులు లేకుండా గడిచిపోయాయి. ఆ నా నాలుగేళ్ళలో నేను పరిపూర్ణ సుఖాన్ని, తోటివారి ఆప్యాయ తను రుచి చూశానంటే గర్వించవలసిన విషయమే!" బ్రతక లేక బండ్రిపంతులనే సామెతను మొదట గుర్తుచేసుకొన్నా; ఆ గ్రామస్థుల ఆదరణలో ఆ విషయాన్ని మరిచిపోయాను. ఆ గ్రామంలో ప్రత్యేక వ్యక్తిగా గౌరవం సంపాదించుకున్నానంటే అందులో నా గొప్పదనం ఏమీలేదేమో తత్ఫలి తంగా గ్రామంలోని పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు ఇళ్ళలో ప్రయి వేట్లు చెప్పటం; మొదలైనవారితో ఆర్థికంగాకూడా బాగానే గడిచిపోయింది. ఊరి మునసబు, ప్రెసిడెంటు మొదలైన వారంతా; నాకు జీవితంలో అనుభవం లేకపోయినా, నా మాటకు విలువనిస్తూంటే చెప్పలేని ఆనందం కలిగేది!

కాని నాలుగేళ్ళకుండి మరచిపోయిన పాత రోజులు మళ్ళీ నాకు మరో రూపంగా కన్పించాయి! జీవితనాటక రెండో రంగంగా నేను మళ్ళీ విచిత్ర పరిస్థితుల్లో పాఠ్యతని కలుసుకున్నాను. ఈ మధ్యకాలంగా క్రమేణా ఆమెను మరచిపోయాను. అప్పుడప్పుడు లీలగా మాత్రమే గురు కొచ్చేది. "ఆమె జీవితం ప్రస్తుతం ఎలావుందో?" అని నేను ఎన్నడూ పనిగట్టుకొని ఆలోచించలేదు. ఆ అవుసరం, పరిస్థితులు రాలేదు. స్నేహితురాలిగా భావించాను కనుక, ఆమెను గురించిన స్నేహాచిహ్నాలే మనసులో ద్యోతక మయ్యేవి.

* * *

ఒక రోజున ఆ పూరికి కొత్తగా వచ్చిన "ఎక్స్క్యూజివ్ ఆఫీసరు" గారి వర్తమాని నాకు కబురు వచ్చింది. "నాతో పనేమిటా?" అనే ఆశ్చర్యం అటు మాత్రం కలిగినా, దాన్ని లోపలే అణచేశాను. రకరకాలుగా ఆయన్ని మనసులో ఊహించుకొంటూ వెళ్ళాను ఆయన నాదంంగా నన్ను ఆహ్వానించాడు. నేను ఆయన గురించి మనసులో ఊహించిన దంతా వేరయింది. ఎవరో నలభై ఏళ్ళ వ్యక్తిగా గంభీర విగ్రహంలా మనస్సులో ఈ కాస్పిరల్లోనే ఊహించుకొన్నాను. సుమారు పాతికేళ్ళ వ్యక్తిగా ఆయన దర్భరమిచ్చేసరికి నా ఊహలను నాకే నవ్వాచ్చింది.

నా నమస్కారానికి ప్రతి నమస్కారం చేస్తూ కుర్చీ
చూపించాడాయన. ఇంతకీ ఆయన నన్ను పిలిపించిన విషయం
ఏమిటంటే “వారి తమ్ముడికి మొదటిఫారంలో ప్రవేశించ
టానికి ప్రయివేటు చెప్పాలట!” పూర్వం ఆయన పనిచేసే
వూళ్ళో ఐదవ తరగతి వ్యాసయ్యుడట. ఈ వూళ్ళో మొదటి
ఫారంలో ప్రవేశ పెట్టదల్చుకొన్నాను.” అంటూ ఆయన తన
అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తంచేశారు. నావద్ద అప్పటికే పదిమంది
కుర్రవాళ్ళు ప్రయివేటు చదువుతున్నారు. కాని ఇలా సంఖ్య
ఎక్కువయినకొద్దీ ఏదో సామ్యం చెప్పినట్టు మఠానికి చేటుగా
తయారవుతుందని భయపడ్డాను.

“ఎలాగయినా వీలుచేసుకొని సాయంత్రం ఒక్కగంట
మా యింటికి వచ్చి చెప్పండి” అన్నాడాయన మళ్ళి.

ఈ విషయం చాలా కష్టమయినది! నా అభిప్రాయాన్ని
తేలిగా బయటపెట్టాను. కాని ఆయన పదేపదే వత్తిడిచెయ్య
డంతో కాదనలేకపోయాను.

“ఇంక డబ్బు విషయం! మీకు అడ్వాక్సుగానే
ఇచ్చేస్తా!” అన్నారు నవ్వుతూ. “ఫరవాలేదులెండి” అన్నాను
వినయంగా.

ఆయన ఒకసారి లోపలికివెళ్ళి తిరిగివచ్చి ఏదో విష
యాలు ముచ్చటించటం ప్రారంభించాడు. తను క్రితం పని
చేసిన ఊళ్ళో జరిగిన సంఘటనలు వినబానికి హాయిగా చెప్పు
కొస్తున్నాడు. ఇంతలో అక్కడను కాఫీ కప్పులతో ప్రత్యక్ష

మయిన పాఠ్యశిని చూడగానే నా ఆశ్చర్యానికి అవధులేక
పోయాయి ఆశ్చర్య కారణం ప్రత్యేకం ఏమీ లేకపోయినా,
హఠాత్తుగా ఆమెను చూడటమే!

నుదుట చిన్న కుంకుమ బొట్టు; ముఖం బాగా పీక్కు
పోయివుంది. కళ్ళు బాగా లోతుకుపోయాయి. మనిషి బాగా
చిక్కి పోయినట్టు స్పష్టపడుతోంది. జీవితంలోని లోతుపాతులు
అర్థంచేసుకొని తనలో జీర్ణించుకొన్న లక్షణాలు ముఖంలో
కన్పిస్తున్నాయి. మునుపు కన్పించిన హుషారు లీలగానైనా
కన్పించటంలేదు నాకేసి అదోలా చూసి వెంటనే తల దించు
కొన్న ఆ చూపులో అస్పష్టమైన నిర్వచించలేని అసహాయత
బాధ గోచరించాయి! ఆ చూపుతో మనస్సులో ఏదో
గుచ్చుకొన్నట్లు ఫీలయ్యాను. నాటి పాఠ్యశికి నేటి పాఠ్యశికి
సవాసాంశం తేడా కన్పిస్తోంది. ముఖంలోని చిలిపితనాన్ని
ఆరిందాతనం ఆక్రమించింది.

ఆనాటి పాఠ్యశి! ... అవధులేకుండా ముందుకు ఉరుకు
తున్న సెలయేరు!...

ఈనాడు... గంభీరముద్రదాల్చిన సముద్రం!...

చూసినది రెండు క్షణాలే అయినా ఆమెలోని
మార్పుల్ని ఇట్టే ఆకట్టగలిగాను.

ఆ మార్పులు నాలో ఏదో ఆవ్యక్తమయిన బాధను
రేపినట్టయింది!

ఈ ఆలోచనలతోనే కాఫీ కప్పు అందుకొని త్రాగే శాను.

ఆమె నన్ను గమనించనట్లుగానే తలవంచుకొని లోనికి వెళ్ళిపోయింది.

నన్ను చూసిన తరువాత ఆమె నా గురించి ఏమి ఊహిస్తోందో ఆలోచించలేకపోయాను. కాఫీత్రాగిన తరువాత మరొక పదినిమిషాలు ఆయనతోనే కాలక్షేపంచేసినా, నా మనస్సు పార్వతిని గురించే ఆలోచిస్తోంది. ఆ ఆలోచనల తోనే ఆయనవద్ద సెలవుతీసుకొని ఇల్లు చేరుకున్నాను.

పార్వతి నాకేసి అదోలా చూచి, తల వంచుకొని, మాట్లాడకుండా ఎందుకు వెళ్ళిపోయిందో నాకక్కం కాలేదు, ఎంతసేపు యోచించినా!

ఆ మరుసటి దినం సాయంత్రం ప్రయివేటు చెప్పటానికి వెళ్ళాను. రవి చాలా చుక్కె నవాడే! ఏ విషయమైనా ఒక్కసారి చెప్పే గ్రహించే సామర్థ్యం వుందని నా కర్థమయింది. అతనికి పాఠం చెప్పటంలో నేను ఎక్కువ కష్టపడవలసిన అవుసరం వుండదని గ్రహించగలిగాను.

నాలుగైదు దినాలు గడిచిపోయాయి! రోజూ సాయం కాలం పాఠం చెప్పటం నాదైనదిన కార్యక్రమాల్లో ఒకటయింది! అయితే ఈ ఐదురోజుల్లోను నా మనస్సు సరియైన పరిస్థితిలో లేకపోవటానికి కారణం ఒక్కటే! మళ్ళీ పార్వతి కనుపించకపోవటమే! ఆమెను ఎన్నో విషయాలు అడగాలని,

శి ధి ల కి ల్పం

ఆమెతో చాలా సంగతులు ముచ్చటించాలని మనస్సు
ఆత్రపడతోంది. “మళ్ళీ ఎందుకు కనబడలేదా?” అనే దే
బాధగా, సమస్యగా తయారయింది. ఎంతో ఆత్రీయ
రాలయిన పార్వతి కలా ఎరడకు ప్రవేశించి అరంకాక,
ఏవో పనుల్లో వుండిపోయి వుంటుందని సర్దిపెట్టకొన్నా!

* * * *

ఆరోజు సాయంత్రం నా సందేహాలన్నీ చాలావరకూ
నివృత్తి అయిపోయాయి. పాఠం చెప్పివచ్చేస్తూ వుంటే
“మాస్టారు!” అని విన్నించింది.

అది పార్వతి కంఠం!... సందేహంలేదు!

కాని అది బాల్యదశలో నాకు ఆపురాలైన పార్వతి
కంఠంకాదు!

అప్పటికీ ఇప్పటికీ ఎంత తేడా! ఆ పిలుపులో క్రొత్త
దనం! మాటలో నమ్రత! కుర్రాడు మాస్టారిని వినయ పూర్వ
కంగా భక్తిప్రపత్తులతో పిల్చినట్లు...!

గొంతులో దీనత్వం... బాధ... అణచుకుందామను
కున్నా పైకి ఉబికివచ్చినాయ్! వెనుదిరిగాను. పార్వతి నేత్రా
ల్లోని నీటిబిందువులను గుర్తుపట్టడానికి ఎంతో సేపుపట్టలేదు!
మనస్సంతా కలచివేసినట్టయింది.

ఏమీ ఆలోచించలేకపోయాను!

కాలి బ్రాటనవేలితో నేలను రాస్తూ చీర చెంగును నోటి దగ్గర పెట్టుకొని నేలను చూస్తూ వుండిపోయింది. తప్పు చేసిన కుర్రవాడు మాస్టారి ఎదుట శిక్ష విధించమని సంజ్ఞ చేస్తూ నిల్చుట్టుంది.

“ఏం పార్వతీ!” ఆప్యాయంగా, అనురాగం ఉట్టిపడే స్వరంతో పలుకరించాను.

“క్షమించండి! మిమ్మల్ని ఇంతవరకూ పలుకరించలేక పోయాను. అవకాశం లేకపోయింది.” అంతవరకూ ఆగిన మేఘాలు చిన్నగా వర్షించాయి!

ఆ గొంతులో ఎంత దాచుకుందామనుకున్నా ఆగని దుఃఖం పైకి ఉబికింది. కన్నులనుండి కెంపుల్లాటి అశ్రుకణాలు జారిపడ్డాయి.

“అదేమిటి పార్వతీ మరీ చిన్నపిల్లలాగ! అయినా నాకి క్రొత్త సంబోధన, మన్నన ఏమిటి?”

“ఏం నువ్వు మాస్టారివి కాదా?” లేని చిరునవ్వు పెదాలపై తెచ్చిపెట్టుకొని ఎదురు ప్రశ్న వేసింది.

నేనుకూడా శ్రుతి కలుపుతూ నవ్వేశాను,

“అయ్యో! నాకు మతేలేదు! ఇంతసేపూ నిం చో పెట్టే మాట్లాడుతున్నా! ఇలా లోపలికివచ్చి కూర్చో!” అంటూ లోపలికి దారితీసింది.

ఆమెనుంచి చాలా సంగతులు వినాలని ఆత్రంగావుంది.

ఆమెను మానంగా అనుసరించాను. లోనికివెళ్ళి కాఫీ కలిపి తీసుకొచ్చి టేబిల్ మీద వుంచింది.

“ఈ మర్యాదలన్నీ ఏమిటి? ఎవరో క్రొత్త వ్యక్తి చేసినట్టు!”

“ఫరవాలేదు! తీసుకో!” అంది.

కాఫీ త్రాగుతూ అన్నాను. “పార్వతీ! నిన్ను అనుకున్న సితిలో చూస్తున్నందుకు చాలా సంతోషంగావుంది. నువ్వు కోరుకున్నట్టు అందమైన, ఫోదాలోవున్న భర్త లభించాడు. అంతకన్న కావలసిందేముంటుంది? కాని మనిషి మాత్రం బాగా మారిపోయావు “

“ఏం? ఎలా వున్నాను? అందంగాలేనా?” నైరాశ్యం గూడుకట్టుకొన్న నవ్వుతో అంది.

“అదికాదు! నీ ముఖం, మాటలు, నడవడి చూస్తూ వుంటే ఏదో బాధను లోపలదాచుకున్నట్టుంది! భర్తతో హాయిగా జీవితాన్ని స్వర్గప్రాయం చేసుకోవలసిన ఈ నీ వయస్సులో అంత నిరాశ ఎందుకు ఆవరించిందో అర్థం కావటంలేదు.”

“అర్థంకాకపోవటం సహజం! అర్థమయ్యేటట్టు చెప్పావిను! నువ్వు అన్నట్లుగా, నేను అనుకున్నట్లుగా ధనికుడైన, ఫోదాలోవున్న, అందమైన భర్తే లభించాడు. కాని నిత్య జీవితంలో సుఖాన్ని ఇసుమంతైనా పొందలేక పోతున్నా! నాకే ఇంట్లో ఏ మాత్రం స్వాతంత్ర్యంలేదు! శాంతిలేదు!

అందరూ ఏదో ఒక వంక పెట్టి నన్ను సాధించేవాళ్ళే. మా అత్తగారు పరమగయ్యా. నాకీ ఇంట్లో స్థానం నీచమయి పోయింది. ఇక ఆయనకు తల్లి మాటలు అమృతప్రాయం. ఆమెగారు ఎంతచెప్పె అంత! మా ఆడపడుచు సరేసరి! ఇంకా ఏం చెప్పమంటావ్! ఆ బాల్యావస్థ; ఆడుతూపాడుతూ చలాకీగా గడిపినరోజులు, ఆనందాన్ని ఆస్వాదించిన రోజులు జీవితంలో మరిరావు! ఎంత సర్దుకు పోదామనుకున్నా కుదరటంలేదు. జీవితమంతా ఇలాగే గడపాలా!” అని ఆలోచిస్తూ వుంటే మతిపోతున్నట్లుంది!

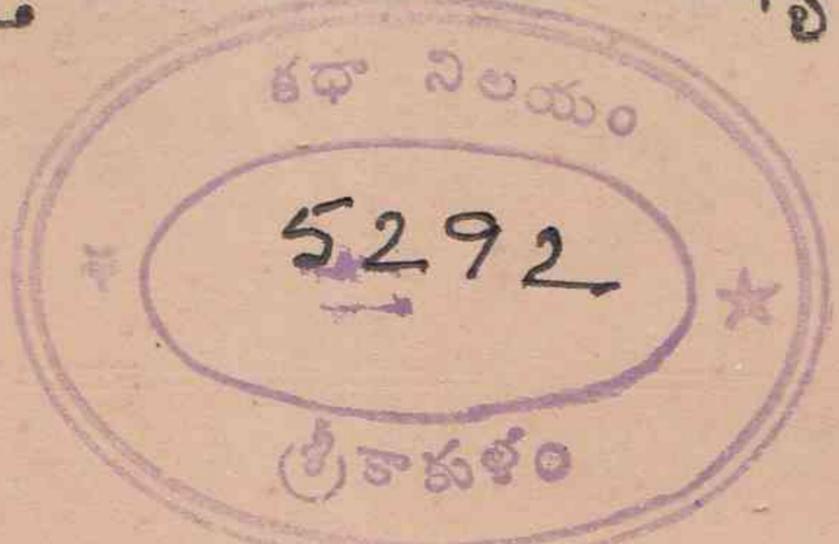
“ఈ నాలుగురోజుల్లో నీతో మాట్లాడాలని వున్నా ఆ కోరిక చంపుకున్న కారణం తెలుసా! నువ్వు వచ్చిన రోజు ఇంట్లోకి వెళ్ళి నీగురించి చెప్పాను. ఆ మాటలన్ని శ్రద్ధగా విని మా అత్తయ్యగారు ఇంత నోరు చేసుకొని ఏమందో తెలుసా” ఈ కుర్రాడితోనేనా పెళ్ళవక ముందు తిరిగేదానవట? ఇంకేం కావల్సినంత సంబరం! అంటూ నోరు నొక్కుకుంది.

ఇంకా ఏం చెప్పమంటావ్ మఘా! వాళ్ళందరూ ఊరికి వెళ్ళిపోయారు. రవి ఒక్కడే ఉన్నాడు. కనుకనే నీతో మాట్లాడటానికి వీలుచిక్కింది. లేకపోతే ఈ మాత్రం అవకాశంకూడా కలగదు. ఇలాటి హృదయంలేని మమతలు తిరిగిన మనుష్యుల మధ్య ఎలా బతకాలో తెలియటంలేదు. ఈ బాధలన్నీ చెప్పుకుందామన్నా ఎవ్వరూలేదు. అటునాన్న పరిస్థితి చూస్తే మరీ బాధగా వుంది. ఏదో అలాగే అక్కయ్య చేతి

మీద ఆఖరిరోజులు వెళ్ళబుచ్చుతున్నారు. ఆయనతో
ఇవన్నీ చెప్పి ఆయన మనసుకూడా బాధపెట్టటం ఇష్టంలేదు!
చెప్పినా ఎవరు చెయ్యగలిగేదీ ఏమీలేదు!

ఇక మా ఆయన పరిస్థితి! బాగా చెయితిరుగుళ్ళకు
అలవాటు పడిన మనిషి! మా అ తయ్యగారు ఆయన్ని సమ
ర్థిస్తూ ఇంతవరకూ తీసుకొచ్చారు. నాకు జీవితమంతా ఒత్తి
చీకటిగా కన్పిస్తోంది. మునపటి పార్వతిని మర్చిపో మఘా! ఆ
పార్వతి... చచ్చిపోయింది! ఇక ఆ పార్వతి లేదు! అంటూ
కన్నీళ్లు ఒత్తుకొంది.

ఆ మాటలతో ఎవరో నా హృదయంలో చెయ్యిపెట్టి
కెలికేనట్లయింది. ఇన్నాళ్ళ స్నేహంలో ఆమెగో కన్నీటిని
చూసింది ఇదే మొదటిసారి! ఆ పరిస్థితిలో ఆమెను ఎలా
ఊరడించాలో కూడా అవగాహనకాలేదు! ఆమెకు ధర్మాన్ని
కలుగజేసేకంటే నేను చెయ్యగలిగిందీ ఏమీలేదు. కొంచెం
సేపు మానంగా ఆగోచించి అన్నాను! "పార్వతీ! ఈ పరిస్థి
తిలో నిన్ను ఎలా ఊరడించాలో, ఏమని సమాధాన
పరచాలో నాకు అవగాహన కావటంలేదు. మానవుడై
పుట్టిన తరువాత జీవితంలో కష్టాలు, అనేక సమస్యలు
ఎదుర్కొనేందుకు సిద్ధంగావుండాలి. సుఖాల్లాగే కష్టాలు
రావటంకూడా సహజం! ముఖ్యంగా నేటి సంఘంలో స్త్రీ
పాత్ర చాలా క్లిష్టమయింది. మరీ అనాగరికం కాకుండా,
పూర్తి నాగరికత కాకుండా మధ్యలో పెనుగులాడుతున్న

కాలం ఇది. మనం అనుకున్నట్లు, ఆశలు పెంచుకొన్నట్లు అన్ని జరుగుతాయనుకొనేది తెలివితక్కువతనం. ప్రతి నిమిషంలోనూ సుఖాన్ని ఊహించుకొనే కంటే కష్టాన్ని ఊహించుకొంటేనే జీవితం తృప్తిగా గడిచిపోతుంది. పరిస్థితులను అనుగుణంగా నడుచుకొని, సర్దుకొని బ్రకటం నేర్చుకోవాలి. ఇటువంటి విషయపరీక్షలను మానంగా తలదాల్చి నెగ్గుకురావాలి. ఈ రోజు కాకపోతే రేపేనా మరుష్యులు మానుతారు. కాలం ఒక్కలా వుండిపోదు తను తప్పుల్ని తెలుసుకొని పశ్చాత్తాపం పొందుతారు. కాని ఓర్పు నేర్చుకోవాలి! ఆశతో ఆ రోజును ఎదురుచూడాలి! ఇంక చెప్పటానికి ఏముంది! వెళ్ళొస్తా!" అంటూ కుర్చీలోంచి లేచాను.

మనస్సు భారంగా వుంది! లోపల అరణ్యాలు ఆక్రోశిస్తున్నట్టనిపించింది.

ఆ రాత్రి పడుకున్నానన్న మాటేగాని కంటిమీద కునుకురా లేదు. ప్రతిక్షణంలోనూ కన్నీరు నింపుకొన్న పార్శ్వతే నా ఎదుట ప్రత్యక్షమవుతోంది. ఆమెను భగవంతుడు సరిగా చూడలేదు. విషయపరీక్ష కల్పించాడు. ఆమె సహనంతో ఈ పరీక్ష నెగ్గుకు రాగలదా! అనేదే నా అనుమానం.

*

*

*

రోజులు భారంగా దొర్లిపోతున్నాయి! తరువాత

పార్వతి మళ్ళీ నాకు రెండుమూడుసార్లు కనిపించింది. కాలకమేనా పార్వతి స్థితిగతుల్ని బాగా అర్థంచేసుకోగలిగాను. ఆ నాడు ఆమె చెప్పిన మాటల్ని అనుభవంలో గమనించాను. ఆమె అతగారు నరరూపరాక్షసి! వర్తి అనుమానాల పుట్ట! ప్రతి పనినీ వక్రదృష్టితో పరికిస్తుంది. ఎదుటి మనిషిని హీనపరచడం, వాళ్ళు బాధపడుతూవుంటే ఆనందించటం, కొంతమందికి "హాబీ"గా ఉంటుంది. పార్వతి ఆడపడుచు ఈ కోవకు చెందిన మనిషి! ఇక పార్వతి భర్త!- ఇంట్లో మరబామ్మలాంటివాడు! తల్లి ఎలా ఆడిస్తే అలా ఆడుతాడు. పార్వతి తనజీవితంలో ఏ మాత్రం సుఖపడలేకపోతోంది అంటే అతిశయోక్తి కాదేమో! ఆమె తన బాల్యంలో నిర్మించుకొన్న మేడలన్నీ భనులే అయ్యాయి! కలగా మాత్రం మిగిలిపోయాయి! ఆమె బ్రతుకు దుర్భరంగా, నిస్సారంగా తయారయింది.

ఇంతలో ఘాతాత్పరిమాణం ఒకటి జరిగింది. నాకు తెనాలివద్దనున్న చిన్న పల్లెటూరికి ట్రాన్స్ఫర్యింది. ఈ నాలుగున్న రేళ్లు హాయిగా కాలంగడిపిన ఆ వూరు వదిలి పెట్టాలంటే చాలా బాధకల్గింది! అయినా తప్పనిది! వెళ్ళిపోయే సమయంలో వీలుకల్పించుకొని పార్వతికి కన్పించాను. ఎవరో స్వంతమనిషి దూరమైపోతున్నట్టు కన్నీరు నింపుకొంది.

“ఈ దీనురాలిని మరిచిపోకు మహా! నాకు ఆత్మీయుడిగా మిగిలినవాడిని నువ్వే! అద్భుతం వుంటే ఏ నాడైనా మళ్ళీ చూస్తాను!” అనుకుంటూ లోనికి వెళ్ళిపోయింది. భారంగా బయటకు వడిచాను.

*

*

*

తెనాలికి దగ్గరలోవున్న ఈ పల్లెటూరువచ్చి సుమారు సంవత్సరమయింది. ఈ మధ్యకాలంలో పార్వతి సంగతులేనే తెలియలేదు! కనీసం యీ మధ్య ఒక్కడైతరమైనా లేదు! నేను వ్రాయటానికి సాహసించినా, దానివలన పార్వతికి కలిగే చెడు ఊహించుకొంటే ఒళ్ళి ఝల్లుమనేది. నేను పార్వతికి ఉత్తరం వ్రాస్తే దాన్ని ఆధారంగా, లేనిపోనివనేకాలు కల్పించి ఆమెను హింసిస్తారు! అది ఆలోచిస్తే భరించలేనిదిగా తయారయింది. కనుక ఆ ప్రసక్తి వదిలేశాను. రోజు రోజుకూ ఆమెను మరిచిపోవటానికే ప్రయత్నిస్తున్నా! ఒక రోజున నా పేర ఒక కవరు వచ్చింది. “ఏమిటోయ్! ఆడ వాళ్ళ దస్తురీలా వుంది! కొంపదీసి ప్రేమలేఖా!” అంటూ నా తోటి టీచరు మాధవరావు ఆ కవరు నాకిచ్చాడు. అది పరిచయమైన దస్తురీ! కవరు చించాను. అది పార్వతి వ్రాసిన ఉత్తరం! ఆత్రుతగా చదివాను!

మధూ! నన్ను మర్చిపోయి వుంటావనుకుంటూ! నన్ను మరోసారి జ్ఞాపకం చెయ్యటానికి, పార్వతి బ్రతికేవుందని

శి థి ల కి ల్పం

తెలియజేయటానికి ఈ ఉత్తరం వ్రాస్తాను, ఈ ఉత్తరంతో నీ శాంతిని పొందేస్తున్నానేమో, క్షమించు.

నువ్వు వెళ్ళిపోగానే నాకు ఉన్న ఒక ఆపుడూ దూరమయ్యాడు. నాలుగురోజులవరకూ మనిషిని కాలేకపోయాను. నేను అదోలా వుండటం కనిపెట్టిన మా అత్తగారు ఏమందో తెలుసా!? మొగుడు పోయాడని ఏడుస్తున్నావా, ఏడు, నువ్వు అక్కడికే పోయి వాడితో కులుకు! వాడికీ నీకూ సరిపోయింది. అంటూ గోల ప్రారంభించింది.

నేను ఇంక ఆగలేకపోయాను. నా సహనానికి గట్లు తెగిపోయాయి.

ఇంతకాలం నన్ను ఎంత తిట్టినా, కొట్టినా ఓర్చాను. కాని ఏ వాపం తెలియని నన్ను నా మూలంగా నిందించటం సహించక లేకపోయాను.

“అత్నో గురించి ఏమన్నా ఒప్పుకొనేదిలేదు!” అని నిష్కర్షగా చెప్పేశాను. దాంతో ఆవిడ మరీ రెచ్చిపోయింది. ఆమెకు నేను ఎప్పుడూ ఎదురు చెప్పలేదు కదూ! ఎదురు తిరిగినందుకు కోపం, ఇద్దరం మాటామాటా అనుకున్నాం. ఆఖరికి అది ఎంత గొడవగా మారిందంటే; ఆ యింట్లో నాకు స్థానం లేదని చెప్పేశారు అందరూ నిష్కర్షగా!....

అప్పటినుంచీ మన స్వగ్రామంలో... శాంతికోసం పరితపిస్తూ... అది లభించటం ఈ జన్మకు జరగదేమో! నాకు

మిగిలిందల్లా ఒక్కటే చింత. నా వలన నీకుకూడా అపవంద తెచ్చాను. నువ్వు జీవితంలో అన్నివిధాల సుఖశాంతులు పొందాలని వాంఛిస్తున్నా!—నీ ఆప్తురాలు, పార్వతి.” చదవటం ముగించాను.

మనసులోఁ జిగిసిపర్వతాలు బ్రద్దలయినట్టయింది. అర్యులు దహిస్తున్నట్లు బాధ! శరీరమంతా ఉడికిపోతోంది. ఎదురుగా పార్వతి అత్తగారే వుంటే ఏంచేస్తునో!

ఆవిడమీద కోపం, పార్వతిమీద సానుభూతిగా మారిపోయింది.

“ఒకవిధంగా పార్వతి జీవితం నాశనం కావటానికి కారకుణ్ణి నేనేమో!” ఈ ఆలోచన రాగానే మెదడు మొద్దుబారిపోయింది.

ఇక ఆలోచించలేకపోయాను!...

నా వలననే అంతా జరిగింది. నేను ఆమె జీవితంలో ప్రవేశించకపోతే ఆమె జీవిత నౌక సుఖంగా సాగిపోయేదేమో, నేను ప్రవేశించి ఆమె జీవితాన్ని ఎడారిచేశాను.”

అవును... నేనే... ఆమె వినాశానికి కారకుణ్ణి నేనే... పీచ్చై తినట్టియింది.

వెంటనే శైలవృచీటీ వ్రాసి ఇంటికి చేరుకున్నా, మనసు వివిధరకాలుగా పరుగెత్తుతోంది. శాంతి కరువైంది. మనసు భారంగా వుంది.

వెంటనే ఒక స్థిరనిశ్చయానికి వచ్చా. పాఠ్యతివద్దకు వెళ్ళి నా క్షమార్పణ తెలుపుకొంటేగాని నా బాధ తగ్గదు. పాఠ్యతిని చూడాలని మనసు ఆత్రపక్షతోంది:

సాయంత్రం బస్సులో బయలుదేరి మా వూరు వచ్చే శాను. మర్నాడు ఉదయం బయలుదేరి పాఠ్యతి యింటికి వెళ్ళాను.

వీధిలో మడతకుర్చీలో పాఠ్యతి తండ్రి కూర్చుని వున్నాడు.

ముగ్గుబుట్టలా నెరిసిపోయిన ... ఖంగున దగ్గుతూ, మధ్యమధ్య మూలుగుతున్నాడు. నన్ను చూడగానే ముఖమంత చేసుకొని పలుకరించాడు.

పాపం, ఆయన జీవితంకూడా ముళ్ళచాటయింది. రిటరయినప్పటినుండి వేరే కాని ఆరన ఏమీలేదు. తలనిండా అప్పులు. ఇంట్లో పాఠ్యతి విధవక్కగారు ఉండి ఏదో ఇంత వండి వెడుతూవుంటే కాలక్షేపం చేస్తున్నాడు. ఇప్పుడు పాఠ్యతి కాపురం పాడుచేసుకొని రావటం ఆయనకు ఎంత బాధ కల్పించిందో, నన్ను కూర్చోవెట్టి స్థితిగతులన్నీ చెప్పటం ప్రారంభించాడు. కాని ఆ మాటలు చెవికెక్కటంలేదు. ఆ సంభాషణలో పాఠ్యతిగురించి దొర్లటంలేదు. చివరకు తెగించి అడిగేశాను.

“పార్వతి ఎక్కడ వుంది?”

ఈ ప్రశ్నతో ఆయన ఎంత బాధపడతాడో తెలుసు. కాని ఆమెను త్వరగా చూడాలని మనసు వేధిస్తోంది. ఆమె జీవితం గాజుపాత్రలాటిది. అది నా చెయ్యి తగిలి పగిలి ముక్కలయి ఛిన్నాభిన్నం అయిపోయింది. ఆమెకు క్షమాపణ చెప్పకోవాలి. నా ప్రశ్నతో ముసలాయన కన్నీరు నింపు కొన్నాడు.

“లోపల వుంది నాయనా, వెళ్ళు. దాని పరిస్థితి ఏమీ బాగా లేదు.”

ఆయన గొంతు బరువుగా వుంది.

మానంగా లోపలికి వెళ్ళాను. కుక్కి-మంచం మధ్య ఎముకలపోగులాపడి వుంది పార్వతి.

ఆమె కళ్ళలో వెతికినా జీవం కన్పించటంలేదు. నన్ను చూడగానే పొడిగా నవ్వింది.

ఆ నవ్వులో నిర్లిప్తత, దైన్యం, నిస్పృహ అన్నీ ఒక్కొక్కటిగా తొంగిచూచాయి.

“అసలు ఉత్తరం వ్రాయకూడదనే అనుకున్నాను!” హీనస్వరంతో అంది.

“ఏం, నేను రావటం ఇష్టంలేదూ” కొంచెం స్వరం మార్చి అన్నాను.

“నా, అదికాదు. ఎందుకు కష్టపెట్టకముని” వచ్చే దగ్గుతెర నాపుకొంటూ అంది.

“ఇప్పటికే నేను చేసిన పాపంతో దహించుకు పోతున్నా, క్షమాపణ చెప్పకొనే అవకాశం ఈ నాటికి లభించింది. ఆనాడు నీ జీవితంలో అడుగుపెట్టకపోతే ఏ బాధా వుండేది కాదు. నావలనే నీ కీ దుస్థితి కలిగింది.”

“ఎవరి ఖర్మకెవరు బాధ్యులు మమా! నా రాత ఇలా వుంది! అంతే.” ఉత్తరం వ్రాస్తే వస్తావో రావో అను కున్నా. ఈ ఆఖరిరోజుల్లో నిన్ను చూడాలన్న కోరిక ఒక్కటే మిగిలిపోయింది—ఇక అదికూడా తీరిపోయింది. “హాయిగా కన్ను మూసెయ్యవచ్చు.”

“ఏమిటా మాటలు పార్వతీ?” క్లాస్ మందలింపు స్వరంతో అన్నాను.

“మాటలు కాదోయ్, మనకున్నది. “రాయల్ డిస్కె” అంటే రాజాలాంటి రోగం క్షయ, ఒక ఊపిరితిత్తి పూర్తిగా చెడిపోయింది. ఇంకా ఏ ఆశపెట్టుకొని బ్రతకమంటా...” పెద్దదగ్గు తెరవచ్చి మాటల్ని ఆపివేసింది. మనస్సంతా వికలమైపోయింది. భారంగా నిట్టూర్చి బయటకు వచ్చేశాను.